

Studiul epistolei către Evrei – W.J. Ouweneel

Studiul nr. 11: Isus, Conducătorul pe drumul prin pustiu (Evrei 10.35-13.7)

Introducere

A. Persoana mai bună (Evrei 1.1-7.28)

B. Sistemul mai bun (Evrei 8.1-10.18)

C. Conduita de viață cea mai bună (Evrei 10.19-13.25)

1. Isus ne introduce în Locul Preasfânt (Evrei 10.19-34)
2. Isus, Conducătorul pe drumul prin pustiu (Evrei 10.35-12.11)
 - 2.1 Viața prin credință (Evrei 10.35-11.2)
 - 2.2 Principiile credinței (Evrei 11.3-7)
 - 2.3 Răbdarea credinței (Evrei 11.8-22)
 - 2.4 Energia credinței (Evrei 11.23-38)
 - 2.5 Alergarea credinței (Evrei 11.39-12.3)
 - 2.6 Încercarea credinței (Evrei 12.4-11)

Intercalare: Sângele care vorbește despre lucruri mai bune (Evrei 12.12-13.7)

1. Urmărirea sfințirii (Evrei 12.12-17)
2. Intrarea în lucrurile mai bune (Evrei 12.18-29)
3. O umblare curată (Evrei 13.1-7)

2 Intrarea în lucrurile mai bune (Evrei 12.18-29)

Evrei 12.18-29: 18. Pentru că voi nu v-ați apropiat de un munte care se poate atinge și care este aprins de foc, nici de negură, nici de întuneric, nici de furtună, **19.** nici de sunetul trâmbiței, nici de glasul cuvintelor, pe care cei care l-au auzit au cerut să nu li se mai adauge un cuvânt ^a **20.** (pentru că nu puteau suporta ce li se poruncise: „Chiar un animal, dacă va atinge muntele, va fi ucis cu pietre“ ^b; **21.** și așa de înfricoșătoare era priveliștea, încât Moise a spus: „Sunt îngrozit ^c și tremur!“), **22.** ci v-ați apropiat de muntele Sion; și de cetatea Dumnezeului celui viu, Ierusalimul ceresc ^d; și de zecile de mii de îngeri ^e, o strângere în sărbătoare; **23.** și de Adunarea celor întâi-născuți, înscriși în ceruri ^f; și de Dumnezeu, Judecătorul tuturor ^g; și de duhurile celor dreپți, făcuți desăvârșiți; **24.** și de Isus, Mijlocitorul unui nou ^h legământ ^h; și de sângele stropirii ⁱ, care vorbește mai bine decât Abel ^j. **25.** Luați seama să nu Îl respingeți pe Cel care vorbește! Pentru că, dacă n-au scăpat aceia care l-au respins pe Cel care rostea cuvinte divine pe pământ, cu atât mai mult noi, care ne abatem de la Cel din ceruri ^k, **26.** al cărui glas a clătinat ^l atunci pământul, iar acum a promis, spunând: „Încă o dată voi clătina nu numai pământul, ci și cerul“ ^m. **27.** Iar acest „încă o dată“ arată înlăturarea celor clătinate, ca fiind făcute, ca să rămână cele neclătinate. **28.** De aceea, primind o împărăție neclintită, să avem har ², prin care să slujim plăcut lui Dumnezeu, cu respect și cu teamă evlavioasă. **29.** Pentru că și Dumnezeuul nostru este foc mistuitor. ⁿ

Remarci

1. „tânăr și proaspăt”; de aceea nu cuvântul „de natură nouă” ca în Evrei 8.8,13 și 9.15.
2. sau „să fii mulțumitor”.
- a. Exodul 19.16-22; 20.18-21; Deuteronomul 4.11,12; 5.22-27
- b. Exodul 19.12-23
- c. Deuteronomul 9.19
- d. Galateni 4.26; Apocalipsa 21.2
- e. Apocalipsa 5.11
- f. Luca 10.20
- g. Geneza 18.25; Psalmul 50.7
- h. Evrei 7.22; 8.6; 9.15
- i. 1 Petru 1.2
- j. Geneza 4.10
- k. Evrei 2.1-3; 10.28,29
- l. Exodul 19.18; Judecători 5.4; Psalmul 68.8
- m. Hagai 2.7; Deuteronomul 4.24; 9.3; Isaia 33.14

Comentariu

Scriitorul consolidează acum îndemnul lui printr-o intercalare strălucitoare într-o intercalare în care el pune încă o dată cele două sisteme față în față, legământul vechi și legământul nou (sau sistemul). El face aceasta prin aceea că pune simbolic doi munți față în față, așa cum Pavel face în Galateni 4.24-28 (și cu aceeași intenție), și anume muntele Sinai și muntele Sion. Evreii nu veniseră la sistemul de pe Sinai ci la cel de pe Sion. Diferențele între acești doi „munți” (sisteme) sunt:

- Sinai este muntele Legii (Moise), Sion este muntele harului (în legătură cu locuința lui Dumnezeu și domnia regală a adevăratului David) (compară cu Psalmul 78.68-70; 132.13-18);
- Sinai este un munte palpabil (versetul 18) și vizibil (versetul 21), însă Sionul este aici un munte simbolic, care simbolizează sistemul nou;
- Sinai, muntele Legii, aduce judecată și de aceea este învelit în foc, întunecime, întuneric, furtună, și de pe munte coboară sunete de trâmbiță și cuvinte îngrozitoare, de nesuportat (versetele 18-21); Sion, muntele harului, aduce pe credincioși în legătură cu sângele răscumpărării și cu binecuvântările cele mai minunate (versetele 22-24);
- Sinai aduce frică (versetul 21), Sion aduce pace.

Cu Sion a început un sistem complet nou; un sistem care în curând în „veacul viitor” va deveni realitate deplină, dar la care credincioșii în principiu au deja acum parte. De aceea aici nu sunt

tratate aspectele pământești ale Împărăției păcii care va veni, ci partea cerească a lor, așa cum sfinții cerești (inclusiv evreii) le vor trăi și acum principial le posedau deja. Sion este referirea generală, simbolică la sistemul nou; după aceea urmează șapte elemente concrete ale noului sistem din Împărăția păcii, al patrulea (Dumnezeu Însuși) ca punct culminant:

- Ierusalimul ceresc, „capitala” Împărăției; nu cetatea pământească a muritorului David, ci cetatea cerească a Dumnezeului ceresc;
- Locuitorii cetății cerești, cercul exterior: adunarea generală a zecilor de mii de îngeri, slujitorii Împărăției;
- Locuitorii cetății, cercul interior: adunarea celor întâi născuți, toți având chipul Celui întâi-născut, coregenții Împăratului;
- Locuitorul cetății, punctul lor central: Dumnezeu, Judecătorul tuturor oamenilor, al întregului pământ;
- Aceia pe care Judecătorul i-a recunoscut ca fiind ai Săi pe pământ, înainte să fie revelată Adunarea cerească, și anume cei drepti din Vechiul Testament;
- Isus, Mijlocitorul unui legământ nou, și anume cu Israel, așa că în curând va fi pe pământ un popor al lui Dumnezeu binecuvântat;
- Sângele lui Isus a fost vărsat pe pământ, așa cum a fost vărsat sângele lui Abel (Geneza 4.10), însă el nu strigă după răzbunare, ci vorbește despre har.

După citarea Sionului găsim aici patru referiri la cer și trei referiri (indirecte) la pământ, însă ultimele trei ca fiind văzute din cer: acolo vor fi sfinții vechi-testamentali înviați, acolo este Isus, Mijlocitorul noului legământ, și acolo El a dus sângele Său înaintea feței lui Dumnezeu (sângele este în Locul Preasfânt, pe capacul ispășirii).

Observă de asemenea că Împărăția păcii încă nu a venit, însă scriitorul face aluzie la ea:

Pe cei drepti din Vechiul Testament (versetul 23) el îi descrie ca „duhurile celor făcuți desăvârșiți”, adică cei înviați (compară cu Evrei 11.40); însă ei vor fi așa abia în timpul Împărăției păcii; acum ei sunt numai „duhuri” într-o stare intermediară între adormire și înviere (compară cu 1 Petru 3.19); Isus este într-adevăr Mijlocitorul noului legământ, însă noul legământ în sine trebuie încă să fie încheiat cu cele douăsprezece seminții ale lui Israel (Evrei 8.8); sângele stropirii a curs deja, însă el strigă încă, fără ca răspunsul binecuvântării pământești al Împărăției păcii să fi venit deja.

În versetele 25-29 sunt comparate din nou cele două sisteme, acum legat cu atenționări directe:

- Sub vechiul sistem Dumnezeu a vorbit pe pământ; acum El vorbește din cer – dacă aceia care L-au respins pe Cel care a vorbit cuvinte divine n-au scăpat, dacă ei vor fi judecați, cu cât mai mult noi nu vom scăpa dacă ne abatem (versetul 25);

- Sub vechiul sistem glasul lui Dumnezeu a făcut să se cutremure pământul; dar sub noul sistem glasul lui Dumnezeu va schimba odată pământul și cerul; atunci lucrurile care se zguduie nu numai se vor clătina, ci vor pieri și numai ceea ce este de neclătinat va rămâne veșnic – de aceea să ținem cu tărie la har („Sion”) și să slujim în continuare lui Dumnezeu, căci El nu Și-a schimbat caracterul: El rămâne pentru toți cei răzvrățiți un foc mistuitor (versetele 26-29).

În aceste ultime atenționări scriitorul introduce unele adevăruri importante:

- toate așteptările cărnii, tot „ce se clatină” (temporal), va pieri în cele din urmă; chiar și iudaismul, căci și acesta ca sistem aparține creației vechi;

- însă cele dintâi roade ale creației noi sunt deja prezente în creația veche: adunarea celor întâi-născuți; în creștinism Dumnezeu pregătește acum deja latura cerească a „Împărăției care este de neclătinat” (versetul 28) așa cum în curând ea va fi întemeiată aici pe pământ și va trece într-un cer nou și un pământ nou;

- însă în acest caz creștinii trebuie să știe deja acum exact dacă ei stau de partea corectă; atunci când Israel la Sinai nu a împlinit Legea și a fost judecat, cu cât mai mult noi dacă nu ținem cu tărie harul (versetele 25,28);

- în curând Dumnezeu va arde cu foc întreaga creație veche; însă acest Dumnezeu este deja acum un foc mistuitor pentru carnea din noi (versetele 26,29).

Versetul 18: Pentru că: cu o argumentare cu totul nouă scriitorul consolidează acum atenționările lui severe. Evreii nu trebuiau să alunece, căci ei veniseră la un sistem mult mai mare decât iudaismul. Cu cât sistemul este mai înalt, la care s-a venit, cu atât mai gravă este căderea de la sistem. De aceea scriitorul trece acum să compare mai îndeaproape cele două sisteme. Compară: „nu v-ați apropiat de ... ci v-ați apropiat de” (versetele 18,22), „... cu atât mai mult noi ...” (versetul 25); „care vor fi clătinate ... care nu vor fi clătinate” (versetul 27).

Apropiat [venit]: despre Israel citim: „Și v-ați apropiat și ați stat la poalele muntelui: și muntele ardea cu foc până în inima cerurilor; era întuneric, nori și negură” (Deuteronomul 4.11). În contrast cu aceasta citim în versetul 22: „ci v-ați apropiat ...”, nu ca și cum evreii ar fi „venit” la Sion în sensul adevărat al cuvântului, așa cum Israel a venit la Sinai, ci simbolic. Ei au trecut la un sistem nou, care nu mai era legat cu Sinai, ci cu Sion. Probabil putem vedea aici o aluzie la același cuvânt „a se apropia” din Evrei 4.16; 7.25; 10.1,22. Israel din timpul acela se putea apropia numai de un singur Dumnezeu, care S-a învăluit în nori și în întunecime, și el însuși nu avea voie să atingă muntele (versetul 20). Însă evreii aveau voie să se apropie cu îndrăzneală de Dumnezeu în Locul Preasfânt, în lumină deplină.

Un munte care se poate atinge și de focul aprins: este aproape îndoielnic dacă cuvântul „munte” face parte din text. În primul rând el lipsește în manuscrise foarte importante (p46, Sinaitikus, A, C, 33, 81, it, vg, syr). În al doilea rând copiiștii au așezat cuvântul „a atinge” uneori înainte alteori după, ceea ce se referă și la adăugiri ulterioare. În al treilea rând este mai ușor de înțeles că copiiștii au introdus aici cuvântul din versetele 20 și 22 din cauza unei clarificări mai bune, decât să-l fi omis. Deci dacă cuvântul nu își are locul aici, atunci trebuie să traducem astfel: „... de focul care se poate atinge și care este aprins”, și aceasta este atunci focul care învăluia muntele Sinai (Exodul 19,16,18;20.18; Deuteronomul 4.11,12; 5.22-26;9.15). După aceea muntele este numit la fel ca și focul „care se poate atinge”, în sensul de „concret”, în contrast cu muntele simbolic Sion în versetul 22 și focul simbolic din versetul 29. Unii sunt însă de părere că totuși este neobișnuit să numești un foc „palpabil” și traduc mai degrabă „... de muntele palpabil”, la care ei presupun că scriitorul privește aici înainte la cuvântul „munte” din versetul 22: „Voi nu ați venit la <unul sau altul> munte palpabil ... ci la muntele Sion.” Se mai poate traduce și „la <ceva>”, care poate fi atins și este aprins prin foc” (scriitorul Dods).

Negură, întuneric, furtună: vezi iarăși Exodul 19.16 („tunete, nor gros”), versetul 18 („fum”); Exodul 20.18 („tunete, fum”); Deuteronomul 4.11 („întuneric, nori și negură”); 5.22 („nor și negură”), versetul 23 („întuneric”). Pe muntele Sinai poporul a fost pus sub cerințele sfinte ale Legii lui Dumnezeu, și pe lângă aceasta la aprobarea negândită a lor (vezi comentariul la Evrei 9.18-21); de aceea trebuiau să fie pătrunși de faptul că ei aveau a face cu un Dumnezeu sfânt și drept, care îi va judeca după aceeași Lege, dacă ei o vor încălca. De aceea aducerea Legii era în mod necesar inspiratoare de frică. Dar evreii nu veniseră la muntele Legii, ci la muntele harului (versetele 22,28).

Versetul 19: sunetul trâmbiței și glasul cuvintelor: „Și Domnul v-a vorbit din mijlocul focului; ați auzit glasul cuvintelor, dar n-ați văzut nici o înfățișare, ați auzit numai un glas” (Deuteronomul 4.12). Sunetul trâmbiței și înainte de toate al cuvintelor Domnului (Iahve) erau așa de îngrozitoare, că poporul nu le putea auzi. „Și au zis lui Moise: «Vorbește tu cu noi și vom asculta, dar să nu vorbească Dumnezeu cu noi, ca să nu murim»” (Exodul 20.19). „Și a fost așa: când au auzit glasul din mijlocul întunericului, ... v-ați apropiat de mine, ... și ați zis: «Iată, Domnul Dumnezeu nostru ne-a arătat gloria Sa și măreția Sa și I-am auzit glasul din mijlocul focului: am văzut astăzi că Dumnezeu vorbește cu omul, și el trăiește. ... Dacă noi vom mai auzi glasul Domnului Dumnezeului nostru, vom muri. Căci care ființă, din orice carne, a auzit glasul Dumnezeului celui viu vorbind din mijlocul focului, ca noi, și a trăit?»” (Deuteronomul 5.23-26; compară cu Deuteronomul 18.16). Ce contrast cu Moise! Dumnezeu a vorbit și cu el din focul rugului aprins, și nici el n-a murit (vezi de altfel Faptele apostolilor 7.32b). Mai mult chiar: Dumnezeu i-a vorbit de pe capacul ispășirii al chivotului legământului, în liniștea Locului Preasfânt, fără ca lui Moise să-i fie frică (Numeri 7.89; compară cu Numeri 12.8). Aceasta era și poziția evreilor credincioși: ei „veniseră” la un sistem în care aveau voie să intre cu îndrăzneală în Locul Preasfânt, pentru ca acolo să vorbească cu Dumnezeu cu îndrăzneală și fără frică (Evrei 4.16; 10.19-22). Ei nu trebuiau să se teamă de cuvintele lui Dumnezeu.

Versetul 20: versetul acesta explică mai detaliat ceea ce noi am văzut în citatele din Exodul și Deuteronomul. Cuvintele lui Dumnezeu erau așa de înspăimântătoare în urechile poporului lui Dumnezeu, că nu le mai puteau suporta. Întreaga scenă era pentru ei inspiratoare de frică. Aceasta este de înțeles, căci versetul acesta ne amintește de faptul că nici măcar un animal nu avea voie să se atingă de munte: „Să hotărâți poporului anumite împrejurări și să spui: «Să nu cumva să vă suiți pe munte și să vă atingeți de marginea lui. Oricine se va atinge de munte va fi pedepsit negreșit cu moartea. Nici o mână să nu se atingă de el; ci, pe oricine se va atinge, să-l omoare cu pietre sau să-l străpungă cu săgeți: animal sau om, nu va trăi.»” (Exodul 19.12,13). În sistemul nou nu este nici un „teren interzis” pentru credincioși, ci ei se pot apropia cu îndrăzneală, fără frică, că ei vor călca terenul (în sens literar sau simbolic) pe care vor muri.

Versetul 21: în versetul 19 ne-am gândit la liniștea în care Dumnezeu avea relații cu Moise; însă scena de la Sinai era așa de îngrozitoare, că și Moise a ajuns sub impresia creată de ea. Însă teama lui era de o cu totul altă natură, așa cum rezultă din contextul citatului: „pentru că mă temeam de mânia și de furia cu care Se mâniase Domnul împotriva voastră” (Deuteronomul 9.19). Frica poporului a venit din convingerea de propria stare de păcătoșenie. Însă diferența nu schimbă mult aici chestiunea: frica poporului și frica lui Moise au fost pricinuite de faptul că un Dumnezeu sfânt și drept, care a făcut cunoscut poporului cerințele Lui sfinte, va veni cu mânie și judecată la acest popor, dacă ei nu vor împlini aceste cerințe – așa cum de fapt a și avut loc, atunci când la scurt timp după aceea poporul a venerat vițelul de aur (despre aceasta este vorba în Deuteronomul 9.19). Pe Sinai întâmpinăm un Dumnezeu sfânt, care trebuie să se mânie pe păcat; pe Sion întâmpinăm un Dumnezeu milos, care într-adevăr nu și-a schimbat caracterul (vezi versetul 29!), dar care pe baza „sângelui stropirii” al lui Hristos (versetul 24) poate îndepărta judecata de la noi și ne poate binecuvânta.

Versetul 22: în contrast cu sistemul de la Sinai, scriitorul trece acum – într-un pasaj care constituie un punct culminant în epistola către Evrei – să vorbească despre noul sistem Sion. Dacă cititorii vor înțelege cât de măreț și de sublim era noul sistem, atunci în nici un moment nu vor mai cădea în ispita să se reîntoarcă la iudaism, adică la sistemul vechi, al muntelui Sinai amenințător. În versetele 22-24 practic lipsesc toate articolele, pentru că fiecare din cele șapte elemente nu sunt numite din cauza lor însele, ci ca și caracteristici ale sistemului nou. Compararea celor două sisteme este în concordanță cu Galateni 4.21-31, unde sunt comparate următoarele: roaba (Hagar) și cea liberă (Sara); carnea și făgăduința; legământul vechi și legământul nou; Sinai și Sion (compară versetul 27 cu Isaia 49.14-23; 54.1), Ierusalimul actual și Ierusalimul de sus, carnea și Duhul.

V-ați apropiat: vezi remarcă la versetul 18.

Muntele Sion: pentru a înțelege sensul spiritual al muntelui Sion este foarte folositor să ne preocupăm cu istoria Sionului pământesc (vezi excurs). Alături de acest Sion pământesc, centrul pământului în timpul Împărăției păcii, este Sionul cereșc, centrul cetățenilor cerești în timpul aceleiași Împărății a păcii. Evreii vor face parte din locuitorii cerești a Împărăției care va veni (a „împărăției care nu se clatină”; versetul 28). Dar tot ce este valabil pentru Sionul pământesc este

valabil în sens figurat pentru Sionul ceresc. Și de aceea în versetul acesta Sionul poate reprezenta întregul sistem nou, cu toate aspectele lui (împărăția, preoția, serviciul divin, locul de odihnă, locuința), care a fost tratat în epistola către Evrei. Este un sistem pe care Dumnezeu l-a instituit prin har, după ce omul de partea lui a stricat totul; un sistem, care este legat cu adevăratul Țadoc, cu adevăratul David: Hristos. După un drum de multe suferințe David a cucerit Ierusalimul și a dat chivotului legământului un loc; după un drum de suferințe și Fiul lui Dumnezeu a realizat pentru noi noul sistem al Sionului ceresc.

Excurs: Sion

Muntele Sinai este în pustiu, și acolo Dumnezeu a dat poporului Său cortul din pustiu. Însă acolo Dumnezeu a vestit poporului că el va primi în Canaan un loc stabil pentru serviciul divin (Deuteronomul 12); acolo vor avea liniște din partea vrăjmașilor lor și un centru în care Dumnezeu va locui și va governa în mijlocul poporului Său. Când după aceea poporul a intrat în țară, Șilo a fost la început locul unde a fost ridicat cortul din pustiu și s-a slujit lui Dumnezeu (Iosua 18.1; Judecători 20.26-28; 1 Samuel 1.3). Însă locul acesta a fost așa de dezonorat de către clasa de preoți din timpul acela, din seminția lui Itamar, încât Dumnezeu a trebuit să judece atât această familie cât și locul (1 Samuel 2.30-34). Mai întâi a venit judecata peste Eli și fiii lui, dar ea a mers până la ultimul preot din casa lui Itamar: Abiatar, care a fost alungat de Solomon (1 Împărați 2.27). Dumnezeu Și-a ales acum o altă familie de preoți și un loc nou pentru serviciul divin. Preotul după inima lui trebuia să fie Țadoc (1 Samuel 2.35), din casa lui Eleazar (2 Samuel 8.17; 1 Cronici 24.3); această preoție trebuia să fie veșnică, da, în Împărăția păcii fiii lui Țadoc vor exercita slujba de preoți (Ezechiel 40.46; 43.19; 44.15). Felul în care preoția a dispărut în Șilo este de asemenea remarcabil: fiii păcătoși ai lui Eli au luat cu ei în lupta împotriva filistenilor chivotul legământului. Când soția preotului Pineas a auzit aceasta, a zis: „S-a depărtat gloria din Israel, căci chivotul lui Dumnezeu este luat” (1 Samuel 4.22), și ea a numit pe fiul ei, care tocmai s-a născut, i-Cabod, aceasta înseamnă „nu este glorie”. Gloria Domnului (a lui Iahve) locuia în mijlocul lui Israel pe capacul ispășirii al chivotului (Exodul 25.22; 40.34-38; Leviticul 16.2; Iosua 7.6). Acum chivotul era dus, gloria lui Dumnezeu plecase într-un anumit sens din mijlocul poporului; și după un anumit timp scurt chivotul vine înapoi în țară, însă gloria Domnului nu s-a reîntors, până când Solomon i-a construit o casă (2 Cronici 7.2). Șilo nu a putut fi mult timp centrul serviciului divin și al domniei lui Dumnezeu: „Mergeți acum la locul Meu care este în Șilo, unde am făcut să locuiască Numele Meu la început, și vedeți ce i-am făcut, din cauza răutății poporului Meu Israel” (Ieremia 7.12,14; vezi și Ieremia 26.6,9). „... ei s-au depărtat și s-au purtat cu necredincioșie ca și părinții lor ... Dumnezeu a auzit și S-a mâniat și S-a dezgustat de Israel. A părăsit locuința Lui din Șilo, cortul în care locuia între oameni. Și-a dat slava (aceasta este chivotul) pradă robiei și măreția Lui în mâinile vrăjmașului. ... Preoții Lui (Hofni și Pineas) au căzut uciși de sabie ... Atunci Domnul S-a trezit ... ca un viteaz ... a ales seminția lui Iuda, Muntele Sionului, pe care-l iubește. Și-a zidit sfântul locaș ca locurile preainalte ... A ales pe robul Său David, ... ca să pască pe poporul Său Iacov și pe Israel, moștenirea Sa” (Psalmul 78.56-72). Eli necredinciosul a fost înlocuit cu Țadoc (o preoție nouă!)

și necredinciosul Șilo a fost înlocuit cu Sion (un loc nou al serviciului divin!). Noua preoție, noua împărăție și locuința lui Dumnezeu pe pământ sunt legate pentru totdeauna cu Sionul. Sion, cetatea lui David (2 Samuel 5.7,9), devine cetatea lui Dumnezeu (Psalmul 48.3); când David a cucerit cetatea Sion (aceasta este Ierusalim) și a adus chivotul legământului la Sion, prin aceasta Sion devine cetatea veșnică a locuinței lui Dumnezeu (vezi între altele Psalmul 9.11; 68.16; 76.2; 132.13; 135.21), legată veșnic și cu casa lui David. Aceasta din urmă a făgăduit-o Dumnezeu într-o profeție, care mai întâi se referă la Solomon, dar tocmai în Evrei 1.5 se aplică la Domnul Isus; El va împlini literalmente și toate profețiile din Psalmul 133 (versetele 11-18). Astfel Sion a devenit al doilea munte, care a jucat un rol în istoria lui Israel. Sinai este muntele Legii, dar când Israel a încălcat Legea, când atât preoții lui cât și împăratul lui au eșuat și prin aceasta toți au devenit dependenți de harul lui Dumnezeu, Dumnezeu a ales muntele Sion, muntele harului, unde El face un început nou după o alegere a harului: o preoție nouă, o împărăție nouă, un serviciu divin nou și un loc de odihnă nou pentru Dumnezeu. „Și Eu am uns pe Împăratul Meu pe Sion, muntele sfințeniei Mele. Voi vesti hotărârea: «Domnul Mi-a zis: ,Tu ești Fiul Meu; Eu astăzi Te-am născut. Cere-Mi și-Ți voi da națiunile de moștenire și marginile pământului în stăpânire’»” (Psalmul 2.6-8; compară cu Evrei 1.5; și Evrei 5.5). Sion este începând de acum locul cu care va fi legată rămășița lui Israel, pe care Dumnezeu o formează în har într-un timp de decădere, după ce poporul a eșuat sub Lege și ca întreg trebuie judecat. Găsim astfel în Evrei 12.22 pe rămășița lui Israel adusă pe terenul creștin, prin har adusă deja în principiu la odihna lui Dumnezeu (compară cu Evrei 4.8), unită cu Hristos, Preotul nou și Împăratul nou, adevăratul Fiul al lui David și cu un loc nou al serviciului divin, înapoia perdelei. Și așa va fi în viitor o altă rămășiță din Israel: iudeii care vor trece prin necazul cel mare: „Și am văzut: și iată Mielul stând pe muntele Sion și cu El o sută patruzeci și patru de mii având Numele Său și Numele Tatălui Său scris pe frunțile lor” (Apocalipsa 14.1). Ei au caracterul acelora pe care noi îi găsim în Psalmul 125.1: „Cei care se încred în Domnul sunt ca muntele Sionului, care nu se clatină; el rămâne pentru totdeauna” (compară și cu Evrei 12.27,28). Și Psalmul 126.1: „Când a întors Domnul pe captivii Sionului, eram ca cei care visează. Atunci gura ne era plină de râs și limba de strigăte de bucurie.” Așa va fi Sionul în adevăratul sens al cuvântului pe pământ centrul Împărăției păcii. Ar conduce prea departe să tratăm detaliat această temă; numesc numai un număr de locuri din Scriptură, care lămuresc mai îndeaproape aceasta: Psalmul 14.7; 50.2; 69.36; 87.2,5; 99.2; 102.13,16,21; 110.2; 133.3; 146.10; Isaia 2.3; 4.3-5; 10.12,24; 12.6; 18.7; 24.23; 28.16; 29.8; 30.19; 31.4,5,9; 33.5,20; 35.10; 40.9; 46.13; 49.14,15; 51.3,11,16; 52.1,2,7,8; 59.20; 60.14; 61.1-3; 62.1,11; Ieremia 30.17; 31.6,12; Ioel 2.15,23,32; 3.16,17,21; Apocalipsa 17.21; Mica 4.2,7,8,13; Țefania 3.14,16; Zaharia 1.17; 2.7,10; 8.2,3; 9.9.

=====

Cetatea Dumnezeului celui viu; Ierusalimul ceresc: în multe din locurile amintite în excurs Sionul și cetatea Ierusalim sunt așa de strâns legate între ele, că pare imposibil ca în versetul acesta prin Sion și Ierusalim să se vadă două lucruri diferite. Și cu toate acestea între aceste două elemente stă conjuncția „și”, așa cum stă și între celelalte elemente. Probabil se poate spune că Sion este o noțiune generală introductivă, care reprezintă sistemul nou, în timp ce după aceea

urmează șapte elemente, care sunt întotdeauna despărțite prin conjuncția „și”. Primul element, Ierusalimul ceresc, este strâns legat cu noțiunea Sion, dar accentuează aspectul de capitală, locul guvernării în Împărăția păcii. Acesta este Ierusalimul ceresc, pe care Avraam l-a căutat cu privirea, atunci când a înțeles că pentru el nu era pregătită nici o cetate pământescă; vezi în privința aceasta comentariul la Evrei 11.10,16 (vezi și Evrei 13.14). Este cetatea Dumnezeului celui viu; aceasta stă nu numai în contrast cu idolii morți, ci amintește că chiar în Sionul pământesc moartea nu este nimicită. Este cetatea lui David muritorul. Însă Ierusalimul ceresc reprezintă adevărata viață, care este din Dumnezeu din pricina Fiului Dumnezeului celui viu, care este acolo.

Zecile de mii de îngeri: după menționarea cetății cerești scriitorul trece acum să enumere locuitorii cerești ai cetății și prin aceasta atinge un apogeu: mai întâi cercul exterior al locuitorilor (îngerii), după aceea cercul interior (Adunarea) și în final Locuitorul cel mai nobil: Dumnezeu Însuși. Îngerii vor fi duhuri slujitoare în timpul Împărăției păcii (Evrei 1.7,14). În noul Ierusalim (Apocalipsa 21.12) stă la fiecare din cele douăsprezece porți un înger ca santinelă. Dacă Domnul în smerenia Lui putea să cheme la ordinul Lui douăsprezece legiuni (72.000) de îngeri (Matei 26.53), cum va fi atunci în gloria Împărăției Sale! Cuvântul „zecile de mii” (urias, „myriaden”) este folosit pentru că în greacă este cel mai mare numeral independent. Conform cu Apocalipsa 5.11 sunt zeci de mii de zeci de mii (sute de milioane) de astfel de îngeri. Gândește câtă putere are fiecare din acești îngeri! Un înger a bătut odată 185.000 de oameni (Isaia 37.36); un înger este suficient să arunce pe satan în adânc (Apocalipsa 20.1,2); cât de mult pot face myriade de îngeri! Deci, toți acești îngeri ne stau la dispoziție în noul sistem, în Ierusalimul ceresc; ei sunt de partea noastră, nu de partea iudaismului, unde unii erau amenințați să alunece. Cetatea este păzită de myriade de santinele (compară cu 2 Împărați 6.16,17) și ca loc al guvernării ea are la dispoziție myriade de funcționari (compară cu Deuteronomul 33.2; Psalmul 68.17; Daniel 7.10).

Adunarea în sărbătoare (sau: strângerea laolaltă universală): cuvântul „de” în greacă este exprimat prin cazul dativ; însă prin aceasta nu este sigur cum trebuie să citim finalul acestui verset și începutul următorului verset. Manuscrisele nu au virgulă și de aceea acolo stă simplu: „myriade de – îngeri și – adunare și biserică de – întâi născuți” (liniuțele de unire arată că cuvintele respective constituie în greacă un singur cuvânt). În funcție de locul unde punem virgula și unde se introduce „de” sunt patru posibilități de traducere:

„De myriade de îngeri, de strângerea laolaltă universală și de adunarea celor întâi născuți” (așa cum fac cele mai multe traduceri);

„De myriade de îngeri, ai străngerii laolaltă universală (sau de myriade, adunarea universală a îngerilor) și de adunarea celor întâi născuți” (conform lui Michel aceasta este interpretarea părinților bisericii greacă);

„De myriade de îngeri, ai străngerii laolaltă universală (sau de myriade, adunarea universală a îngerilor) și adunarea celor întâi născuți (Dods);

„De myriade de îngeri, de strângerea laolaltă universală și de adunarea celor întâi născuți” (Wuest).

În primul caz „strângerea laolaltă universală” constă din credincioșii Adunării; strângerea laolaltă universală și Adunarea (Biserica) sunt de aceea două descrieri pentru adunarea celor întâi născuți. În cazul al doilea „strângerea laolaltă universală” constă din îngeri și expresia „strângerea laolaltă universală” este prin urmare o apozitie la myriade de îngeri. În cazul al patrulea atât strângerea laolaltă universală cât și Adunarea (Biserica) sunt apozitii la myriadele de îngeri și prin aceasta și adunarea celor întâi născuți constă din îngeri. În cazul al treilea strângerea laolaltă universală este o grupă deosebită între myriade de îngeri și Adunare (Biserică), la care Wuest își imaginează strângerea laolaltă universală constând atât din îngeri cât și din credincioși întâi născuți. După părerea mea ultimele două traduceri numite sunt cel mai puțin de luat în seamă. În primul rând (contrar lui Dods) niciodată nici „Adunarea” nici „întâii născuți” nu sunt folosite ca noțiuni pentru îngeri. Dods pledează pentru traducerea lui, deoarece îngerii sunt locuitori ai cerului; însă el nu vede că aici este vorba de cetatea cerească în veacul viitor și de starea veșnică, când și oameni glorificați vor fi locuitori ai cerului. Sunt numele lor, care sunt înscrise în cer (compară cu Luca 10.20). Interpretarea lui Wuest este nesatisfăcătoare, deoarece el face din strângerea laolaltă universală o grupă deosebită, la care pare să se atașeze grupa dinainte și grupa de după ea. Aceasta nu pare să dea o defalcare satisfăcătoare. Trebuie să alegi și să aplici strângerea laolaltă universală ori la myriade de îngeri ori la Adunare (Biserică) ori la întâii născuți. Înțelesul „strângerii laolaltă universală” nu ne ajută mult; paneguris înseamnă „adunare festivă a întregului popor” (asemenea celei a jocurilor sau a altor ocazii). Expresia aceasta se poate aplica atât la îngeri cât și la oamenii glorificați. Ceea ce este în favoarea primei traduceri este că paneguris se poate lega direct cu ekklesia („adunare”; în lumea greacă era adunarea locală a tuturor cetățenilor înscriși). Pentru traducerea a doua pledează faptul că conjuncția „și” în cazul acesta desparte consecvent elementele unul de altul, și că atât pentru îngeri cât și pentru întâii născuți se dă o noțiune colectivă de sine stătătoare (strângerea laolaltă universală, respectiv adunarea). Eu prefer traducerea a doua, însă aceasta nu este important; atât îngerii cât și cei întâi născuți vor constitui în cer în timpul Împărăției păcii o adunare în sărbătoare.

Versetul 23: adunarea celor întâi născuți: aici avem cercul interior al locuitorilor cetății cerești. Ca excepție găsim aici în epistola către Evrei „Adunarea” ca aluzie pentru adunarea tuturor credincioșilor; o noțiune foarte des întâlnită în epistolele lui Pavel. Însă cuvântul nu este folosit aici nicidecum în sens paulinic, de exemplu cu înțelesul de trup sau de mireasă a lui Hristos, ci mai degrabă cu înțelesul de familie a lui Dumnezeu. Este întotdeauna adunarea „celor întâi născuți”, o descriere care are a face cu filiația credincioșilor (Evrei 2.10; 12.5-8), cu faptul că ei sunt frați ai lui Hristos (Evrei 2.11,12,17); că ei sunt asemenea chipului Fiului lui Dumnezeu (Romani 8.29), ca întâi născuți sunt asemenea chipului Celui întâi născut (Evrei 1.6). Cuvântul acesta ne amintește de „dreptul de întâi născut” din versetul 16, la care Esau a renunțat; evreii erau întâi născuți care aveau dreptul la moștenirea veșnică (Evrei 9.15). Ei erau în privința aceasta împreună moștenitori cu Hristos, Cel întâi născut (Romani 8.17; Galateni 4.7). Adunarea

celor întâi născuți este una din multele familii, care sunt numite după Numele Tatălui (Efeseni 3.14,15); însă pentru că ei sunt cei întâi născuți, ei sunt familia cea mai înaltă între toate aceste familii. Ei fac parte din cercul interior al cetății cerești, acolo sunt înscrise numele lor; cei dreپți vechi-testamentali (versetul 23c) descind din poporul pământesc al lui Dumnezeu. Și în Israel cei întâi născuți erau o grupă deosebită; ei erau închinați Domnului (lui Iahve) (Exodul 13.1-16). Mai târziu ei sunt înlocuiți prin seminția lui Levi, din care făcea parte și familia preoțească (Numeri 3.12); aceasta arată că gândul inițial referitor la întâii născuți era nu numai legat cu o moștenire deosebită, ci și cu slujba de preot și de levit. La fel epistola către Evrei arată clar, că întâii născuți sunt moștenitori și preoți, așa cum întâiul născut este moștenitorul (Evrei 1.2) și Marele Preot (Evrei 10.21). Cu o privire la Împărăția păcii se poate chiar presupune că scriitorul se gândește că „întâii născuți” vor exercita o slujbă levitică; în orice caz ei vor constitui o preoție împărătească (1 Petru 2.9; compară cu Exodul 19.5,6) și împreună cu Hristos vor domni și vor sluji ca împărați și preoți (Apocalipsa 1.6; 5.10; 20.6). Dacă paneguris se potrivește pentru această adunare (vezi comentariul la versetul 22), atunci putem spune că va fi o strângere laolaltă sărbătorească de familie, când în curând adunarea completă va ajunge în cetatea cerească. Să ne gândim la Psalmul 133.1 în legătură cu Marele Preot prezent (versetul 2) și binecuvântarea veșnică în Sion (versetul 3).

Înscriși în ceruri: trebuie să ne gândim întotdeauna că scriitorul descrie aici noul sistem așa fel că întotdeauna implicit el este pus față în față cu vechiul sistem. Evreii nu veniseră la Sionul pământesc, ci la Sionul ceresc / Ierusalim; îngerii nu mai erau mai presus decât ei, ci erau slujitori în sistemul nou (vezi comentariul la Evrei 1.4,13; 2.2); și evreii nu mai aparțineau unui popor pământesc al lui Dumnezeu ci unui popor ceresc al lui Dumnezeu. Numele lor nu erau înscrise în registrele nominale pământești ale lui Israel, ci în registrele nominale cerești ale lui Dumnezeu. Domnul Isus prezintă acest popor ceresc în evanghelia după Luca, unde El de exemplu spune ucenicilor: „... bucurați-vă că numele voastre sunt scrise în ceruri” (Luca 10.20). Desigur în privința aceasta ne gândim și la „cartea vieții”, unde sunt înscrise numele credincioșilor (Filipeni 4.3; Apocalipsa 3.5; 21.27) (care trebuie bine diferențiată de cartea vieții în care sunt înscriși toți oamenii, de exemplu în Psalmul 69.28). Credincioșii, care nu fac parte din Adunarea creștină, de exemplu credincioșii din timpul necazului cel mare (după răpirea Adunării), sunt înscriși în cartea vieții începând „de la întemeierea lumii” (Apocalipsa 13.8; 17.8), căci și ei fac parte din sistemul pământesc al lucrurilor. Însă din Efeseni 1.4 (compară cu Evrei 3.11) putem vedea că adunarea celor întâi născuți a fost înscrisă în cer „înainte” de întemeierea lumii. Adunarea aparține cerului, în ceea ce privește casa: ea este, în ceea ce privește natura ei, un popor ceresc. Aceasta nu este valabil pentru credincioșii vechi-testamentali. Patriarhilor li s-a făgăduit un popor pământesc și o țară pământească; când a devenit clar că ei nu vor trăi împlinirea făgăduinței. Prin credință au învățat să privească spre o patrie cerească (Evrei 11.10,16), așa că și ei ca „sfinți ai locurilor preaînalte” (Daniel 7) vor locui în cetatea cerească în timpul Împărăției păcii. Însă din cauza aceasta ei nu sunt un popor ceresc în ceea ce privește casa, așa cum este Adunarea, a cărei „cetățenie” este în cer (Filipeni 3.20).

Dumnezeu, Judecătorul tuturor: se mai poate traduce și astfel: „La Unul drept, care este Dumnezeul tuturor”, ceea ce este mai bine în concordanță cu topica în greacă. Expresia „Unul

drept” arată pe cineva care rostește o sentință judecătorească, însă cuvântul înseamnă și „judecător” (Faptele apostolilor 13.20), ceea ce arată mai mult la administra. Compară Matei 19.28; Luca 22.30; 1 Corinteni 6.2,3 unde verbul înrudit „a judeca” are după părerea mea mai mult înțelesul de „a administra”, „a domni”; Dumnezeu este Judecătorul suprem pe tronul Său în rezidența Sa, în timpul Împărăției păcii pământul întreg va recunoaște judecata (domnia) Lui. Judecata Lui va însemna în primul rând: judecata asupra vrăjmașilor Lui („Ridică-Te, Judecător al pământului! Răsplătește celor mândri!”; Psalmul 94.2), judecata asupra popoarelor în viață (Matei 25.31.46), și după aceea evaluarea acelor care au fost găsiți demni pentru a intra în Împărăție. „Domnul împărățește! ... El va judeca popoarele cu dreptate ... pentru că El vine să judece pământul. El va judeca lumea cu dreptate și popoarele după credințioșia Lui” (Psalmul 96.10,13; 98.9; compară cu Psalmul 67.4; 72.2,4; 75.2,7; Isaia 2.4; 33.22; 51.5). Este clar, că Dumnezeu va face această judecată prin Hristos: Tatăl a dat judecata Fiului, deoarece acesta este Fiul Omului (Ioan 5.22,27). Scaunul de judecată al lui Dumnezeu este scaunul de judecată al lui Hristos (Romani 14.10; 2 Corinteni 5.10). Este Iahve (Domnul) la fel cum El este Mesia, care va judeca pământul (Psalmul 2.6-9; 110.1,2,5,6; Isaia 9.7; 11.1-5). Fiul Omului primește Împărăția Lui din mâna Celui Bătrân de zile (Daniel 7.13,14), și astfel Împărăția lui Dumnezeu va deveni Împărăția Fiului Omului (Matei 13.41); însă în final Acesta va pune din nou Împărăția în mâinile lui Dumnezeu și atunci Dumnezeu va fi totul în toate (1 Corinteni 15.28) (la care trebuie să ținem bine seama, că Acesta este Dumnezeu triumfător, care include pe Fiul). Prin aceasta rămâne întotdeauna adevărat, că Dumnezeu este astăzi principal și nevăzut, și în curând vizibil, „Judecătorul întregului pământ” (compară cu Geneza 18.25; Psalmul 94.2), chiar dacă în timpul Împărăției păcii judecata va fi făcută printr-un Om, care a spus: „Toată puterea Mi-a fost dată în cer și pe pământ” (Matei 28.18) – însă Omul acesta este Dumnezeu.

Duhurile celor dreپți: îngerii sunt de asemenea duhuri (Evrei 1.7,14), însă aici este clar vorba despre oameni, și anume credincioși („dreپți”), care au adormit și de aceea au o existență spirituală (compară „duhuri” în 1 Petru 3.19 și „suflete” în Apocalipsa 6.9). Eu nu cred că aici ne putem gândi la credincioșii adormiți ai noului sistem. „Adunarea celor întâi născuți” este o totalitate, în care sunt incluși toți credincioșii nou-testamentali începând de la Rusalii și până la răpirea Adunării. În afară de aceasta trebuie să ținem seama întotdeauna, că scriitorul privește spre „veacul viitor”, când toți cei adormiți vor fi ajuns realmente la „desăvârșire”, și anume prin înviere (vezi comentariul la Evrei 11.40). Deci, nu toți creștinii credincioși vor deveni „duhuri” înainte de momentul acesta, „Nu toți vom adormi, dar toți vom fi schimbați” (1 Corinteni 15.51; compară cu 1 Tesaloniceni 4.15,17). De aceea aici este vorba, după părerea mea, exclusiv de credincioșii vechi-testamentali, de „dreپți” mulți, care sunt tratați în Evrei 11 precum și de alții. Căci cu toate că ei au trăit sub sistemul vechi, într-o anumită privință au avut parte de noul sistem (chiar dacă nu la acest nivel ceresc, măreț, ca evreii). Ei au fost răscumpărați cu același sânge al stropirii (versetul 24) și vor avea parte de Împărăția păcii ca cetățeni ai cerului. Deci dacă un iudeu ar cădea înapoi în iudaism, și prin aceasta în tradiția de a rămâne pe linia părinților, atunci el ar trebui să țină bine seama că (a) iudaismul la timpul lui a lepădat pe Mesia și de aceea va fi judecat, și că (b) dreپții vechi-testamentali au căutat cu privirea tocmai pe acest Mesia („Avraam a văzut ziua Lui” vezi comentariul la Evrei 11.10) și de aceea vor primi parte în felul lor la noul sistem. De aceea cine voia să stea de aceeași parte ca sfinții de demult, nu avea

voie să cadă înapoi în iudaism; tocmai credincioșii evrei „veniseră/se apropiaseră” de duhurile celor drepti. De altfel aceasta este o expresie prescurtată (eliptică): sunt dreptii care acum stau în această stare intermediară ca „duhuri” și în curând în „veacul viitor” vor ajunge la desăvârșire prin înviere. (Compară cu 1 Petru 3.19: atunci Hristos a predicat în Duhul oamenilor, care acum sunt în captivitate și care atunci au trăit pe pământ în neascultare.) Este nesatisfăcător să se citească așa ca și cum cei adormiți ar fi ajuns deja acum la desăvârșire; starea intermediară, în timpul căreia trupul se află în mormânt, este o stare nedesăvârșită. În lumina Evrei 11.40 noi trebuie să ne gândim aici la înviere.

Versetul 24: Isus, Mijlocitorul unui nou legământ: în enumerarea elementelor noului sistem desigur nu poate lipsi Persoana mare, prin care a fost întemeiat sistemul nou. Ea este numită aici cu Numele Său omenesc de smerenie: Isus, ca să ne amintească că El ca Om pe pământ, prin lucrarea de răscumpărare a întemeiat noul legământ (vezi expresia care urmează). Cu privire la expresia „Mijlocitor” vezi comentariul la Evrei 8.6 și 9.15, și cu privire la noul legământ și comentariul la Evrei 7.22 și 8.8. Este un „legământ mai bun” (Evrei 7.22; 8.6), un „legământ veșnic” (Evrei 13.20), un „legământ nou (kainos)” (Evrei 8.8,13; 9.15), și un „legământ nou (neos)” (în versetul nostru). Kainos înseamnă mai mult „de natură nouă”, nou în însușirile lui, cu totul altfel decât vechiul legământ. Neos înseamnă „tânăr”, „proaspăt”. În legătură cu referirea la „veacul viitor” menționarea noului legământ aici înseamnă că în timpul Împărăției păcii care va veni va fi și un popor pământesc, cu care Dumnezeu va face un legământ nou conform profeției din Ieremia 31. Și aceasta ar fi trebuit să fie un motiv pentru evrei să nu se întoarcă înapoi în iudaism, oricât de paradoxal ar părea aceasta. Iudaismul actual va fi judecat, viitorul lui Israel era tocmai la Isus cel smerit, lepădat aici pe pământ de către poporul Său. El era Mijlocitorul unui legământ nou, de care va avea parte în curând rămășița lui Israel, care se va întoarce la Domnul. Evreii, care voiau să fie din nou solidari cu poporul Său, trebuiau să țină seama că viitorul poporului era în sistemul nou, la care ei veniseră, și niciunde altundeva. Sistemul nou vede dinainte un popor ceresc, care va locui în cetatea cerească; dar el este și baza pentru împlinirea făgăduințelor pământești date lui Israel. Când în curând urmașii lui Avraam vor primi țara, aceasta va avea loc nu pe baza vechiului legământ, ci pe baza noului legământ.

Sângele stropirii, care vorbește mai bine decât Abel: fraza aceasta este legată direct cu cea anterioară (a viitorului lui Israel), așa cum se vede din referirea la Abel. Cu privire la sângele stropirii vezi comentariul la Evrei 9.18-23. Este sângele lui Hristos, pe care El l-a dus în Locul Preasfânt înaintea feței lui Dumnezeu. Este sângele noului legământ, așa cum Hristos Însuși l-a numit când a instaurat cina. Noul legământ se bazează pe jertfa Sa. Însă referirea la Abel oferă întregului un accent deosebit. Când Cain a omorât pe fratele său Abel, Dumnezeu îi spune: „Ascultă! Glasul sângelui fratelui tău strigă la Mine din pământ” (Geneza 4.10). Cain este o imagine a lui Israel și Abel o imagine a lui Hristos (compară cu Matei 23.35). Cain l-a omorât pe fratele lui, pentru că el în serviciul lui divin egoist s-a supărat pe fratele lui, care în mod evident a dobândit favoarea lui Dumnezeu. Din același motiv conducătorii iudei au urât pe Domnul Isus și l-au omorât. Ei au fost atenționați dinainte, ca și Cain, ei ar fi putut primi toate binecuvântările care le-au fost date, dacă ar fi umblat pe calea adevăratului, ca Abel. Dar când ei l-au omorât, au strigat: „Sângele Lui să fie asupra noastră și asupra copiilor noștri” (Matei 27.25). Sângele lui

Abel a strigat din pământ către Dumnezeu după răzbunare și la fel a venit mânia, judecata lui Dumnezeu peste Israel. Cain a devenit unul fără patrie, un fugar pe pământ, și la fel Israel este împrăștiat pe întreg pământul. Din prețul trădării făcute de Iuda marii preoți au cumpărat „ogorul sângelui” (Acheldama), care a devenit un loc de înmormântare a străinilor - neînțelegând că prin aceasta făceau aluzie la propria lor soartă. Căci așa cum Cain era alungat pe pământul care a supt sângele fratelui lui omorât (Geneza 4.11) și în cele din urmă a fost îngropat în același pământ ca străin, la fel întreg pământul a devenit pentru Israel un ogor al sângelui pe baza sângelui Fratelui lor, și ei sunt alungați, departe de fața Domnului (Iahve), printre toate popoarele și înmormântați ca străini în țări străine. Însă acum vine diferența:

Sângele lui Isus vorbește și o vorbire (așa cum sângele lui Abel a „strigat” din pământ), dar vorbește mai bine decât sângele lui Abel. Acesta din urmă striga după răzbunare. Dar sângele lui Hristos vărsat de către Israel este totodată și sângele de jertfă; prin Hristos el a fost dus la Dumnezeu și prin aceasta a devenit baza pentru noul legământ. De aceea va fi posibilă cândva restabilirea lui Israel. Rămășița credincioasă va fi adunată cândva din toate popoarele și va fi restabilită în țară. Și păcatele lor vor fi iertate prin sângele lui Hristos. Atunci rățacirea încoace și încolo a lui „Cain” se va sfârși; vine sfârșitul mâniei pe baza valorii mult mai mari a sângelui lui Hristos. Odinioară conducătorii iudei au cerut ca sângele să vină asupra lor, și ei au avut parte de puterea răzbuătoare a acestuia; rămășița credincioasă a lui Israel, care se va constitui în timpul necazului cel mare, va avea parte odată de puterea împăciuitoare a acestui sânge. Prefer interpretarea dată aici față de aceia care gândesc la o vorbire a lui Abel însuși (compară cu Evrei 11.4b) sau la o vorbire a sângelui jertfei lui Abel; sensul cel mai bun ia naștere după părerea mea, dacă se citește: „decât (cel al lui) Abel”, (la care sângele este comparat cu sângele).

Versetul 25: după enumerarea elementelor sistemului nou – cu intenția de a aduce pe evrei sub impresia noului mărș, la care veniseră și de la care nu trebuiau să alunece – urmează acum iarăși unele atenționări concludente, dacă este posibil mai severe decât cele anterioare. Ei nu trebuiau să respingă pe „Cel care vorbește”. Dumnezeu ne-a vorbit în ultimele zile în Fiul (Evrei 1.1); Domnul a vorbit aici pe pământ despre marea mântuire (Evrei 2.3), și sângele lui Hristos vorbește încă (Evrei 12.24). Cine respinge toate aceste vorbiri trebuie să se aștepte la o soartă mai rea decât au avut parte aceia care au respins cuvântul pe care Dumnezeu l-a rostit pe Sinai. Aceasta se leagă de versetele 18-21, unde ni se amintește de vorbirea lui Dumnezeu pe muntele Sinai, o vorbire care a inspirat o frică așa de mare, că poporul nu o mai putea auzi. Dacă scriitorul spune aici că poporul „a respins” cuvântul, atunci el vrea să spună că împotrivirea lor față de îndrumările divine („oracol”; vezi Evrei 8.5) nu se baza numai pe frică, ci și pe aversiune împotriva cuvântului însuși. Ei au respins cuvântul, așa cum la scurt timp după aceea au confirmat prin slujirea idolatră a vițelului de aur, și cum au dovedit de mai multe ori după aceea prin rebeliunea lor. Deci dacă cineva care a respins Cuvântul lui Dumnezeu în vechiul sistem nu a scăpat de judecată, cu cât mai puțin vor scăpa aceia care resping Cuvântul lui Dumnezeu în noul sistem, adică cad din creștinism înapoi în iudaism.

Pe pământ ... din ceruri: în sistemul vechi Dumnezeu a vorbit „pe pământ”, și în sistemul nou Dumnezeu vorbește „din ceruri”. Acesta este un contrast ciudat, unde Biblia spune că pe Sinai

Dumnezeu „a vorbit din cer” (Exodul 20.22; Deuteronomul 4.36), în timp ce în noul sistem Dumnezeu a vorbit pe pământ prin Hristos. Însă aceasta nu este o contradicție. Vorbirea lui Dumnezeu pe Sinai „din cer” era numai o vorbire de pe bolta cerului, însă în rest era în totul într-un cadru pământesc: adresată unui popor pământesc, din cadrul unui sistem pământesc. Însă vorbirea Fiului era un cuvânt din cer (compară cu Ioan 3.12,13; 8.23,26), orientat spre formarea unui popor ceresc într-un sistem ceresc. Pe Sinai a vorbit „Domnul întregului pământ” (Isaia 54.5); în epoca actuală vorbește „Omul din cer” (1 Corinteni 15.47).

Versetul 26: când scriitorul numește aici vorbirea divină a lui Hristos, el nu se gândește la o vorbire despre dragoste și har, ci la o vorbire cel puțin la fel de sublimă și maiestică ca și cuvintele răsunătoare de pe Sinai. Acestea din urmă erau însoțite de o clătinare puternică; pământul s-a cutremurat (Exodul 19.18; compară cu Judecători 5.4,5; Psalmul 18.8; 68,8,9; 77.18; 114.7; Habacuc 3.6). Însă pentru sistemul nou este un cuvânt și mai puternic. Va veni încă odată o clătinare, însă atunci se va cutremura nu numai pământul, ci și cerurile. Mai puternic: este nu numai un cutremur, ci schimbare; această clătinare va îndepărta toate lucrurile clătinate și vor rămâne numai lucrurile care nu se clatină (versetul 27). Scriitorul se referă la aceasta cu un cuvânt preluat din epoca veche (Hagai 2.7). De aceea „acum” nu înseamnă că Dumnezeu a rostit acest „acum” (din timpul evreilor), ci: acum, în timpul acesta, avem a face cu o altă clătinare, așa cum Dumnezeu a lăsat să fie prorocită prin profetul Hagai (citată aici conform LXX). Hagai însuși face o legătură cu ieșirea din Egipt și călătoria prin pustiu din versetul anterior, și arată clar că Templul nou zidit conținea o făgăduință: așa cum la ieșirea din Egipt Dumnezeu era la lucru în mijlocul lui Israel cu Cuvântul și cu Duhul Său, așa va lucra El în viitor mai minunat în mijlocul poporului Său. El va clătina cerul și pământul, marea și uscatul, da toate popoarele se vor cutremura și „dorința tuturor națiunilor” va veni, și Domnul (Iahve) va umple Templul din Ierusalim cu slava Sa: „Gloria de la urmă a casei acesteia va fi mai mare decât cea dintâi ... în locul acesta voi da pace” (Hagai 2.9). Aici profetește Hagai deja că sistemul nou va fi mult mai minunat decât sistemul vechi. El leagă aceasta cu un Templu pământesc viitor; cu cât mai minunat trebuie să fie atunci noul sistem, când este privit din partea cerească. În Împărăția păcii va fi nu numai un Templu pământesc (Ezechiel 40-44), ci și un Templu ceresc (Apocalipsa 11.19; compară cu Apocalipsa 21.22). Împlinirea definitivă a noului sistem, și anume în „veacul viitor”, va fi inițiată conform lui Hagai de asemenea printr-o mare zguduire. „Încă o dată” în LXX este pus aici de scriitor față în față cu versetele 18-21: odinioară s-a zguduit Sinai, în curând se va zgudui încă o dată pământul și cerul.

Versetul 27: așa cum Hagai vorbește despre zguduirea cerului și pământului, așa va fi însoțită introducerea Împărăției păcii. Vor avea loc cutremure îngrozitoare în timpul necazului cel mare (Apocalipsa 6.12; 11.13; 16.18) și la revenirea lui Hristos (Zaharia 14.41) și semne mari în cer (Apocalipsa 6.13,14; Matei 24.29). Însă rezultatul din citatul de care se folosește scriitorul aici este mult mai mare: cerul și pământul se vor cutremura încă o dată, și aceasta va fi pentru ultima dată, căci acest „cutremur” va fi o „transformare”. „A transforma” înseamnă aici „a înlătura și a înlocui prin altceva”, ca în Evrei 7.12. Toate lucrurile clătinate (vremelnice, trecătoare) vor fi înlăturate, așa că va rămâne numai ceea ce este de nezduncinat (veșnic, netrecător). Lucrurile de neclătinat există deja: ele sunt incluse în sistemul nou. Însă sistemul vechi, acela al iudaismului,

aparține acestui pământ, aparține lucrurilor clătinate, care vor dispărea (Evrei 8.13). Legământul vechi aparține primei creații, care piere; adunarea celor întâi născuți, care este deja acum în lume, este cel dintâi rod al creației noi.

Gă: pământ, țară, teren

Evrei 1.10 Tu ai întemeiat pământul

Evrei 6.7 pământul, care absoarbe ploaia

Evrei 8.4 dacă ar fi pe pământ

Evrei 8.9 să-i scot din țara Egiptului

Evrei 11.9 în țara promisiunii ca într-o țară străină

Evrei 11.13 străini și fără drept de cetățenie pe pământ

Evrei 11.38 în peșteri și în crăpăturile pământului

Evrei 12.25 care rostea cuvinte divine pe pământ

Evrei 12.26 al cărui glas a clătinat atunci pământul

Evrei 12.26 clătina nu numai pământul

Care sunt făcute: lucrurile care se clatină sunt făcute de Dumnezeu (Evrei 3.4b). Ele aparțin creației dintâi, care se poate clătina, care a fost clătinată prin căderea în păcat și de aceea nu poate rămâne: „... pământul .. și cerul ... vor pieri” (Evrei 1.10,11). Și legământul vechi, în care Dumnezeu a dat oamenilor cerințele lui sfinte și îl evaluează pe om conform acestor cerințe, poartă prin păcat însușirea vremelnice. Evreul, care se reîntorcea la iudaism, se întorcea la ceva care va pieri odată, în timp ce acela de la care el s-a întors va rămâne veșnic. Toate cele făcute odinioară vor dispărea și vor face loc la ceea ce este nou, pe care Dumnezeu le-a făcut și le va face: mai întâi o „Împărăție neclintită” (versetul 28) și în final un cer nou și un pământ nou (2 Petru 3.13; Apocalipsa 21.1).

Versetul 28: Împărăție neclintită: sistemul nou își va avea împlinirea și realizarea deplină în „veacul viitor” (Evrei 6.5), în „lumea locuită care va veni” (Evrei 2.5), când Fiul Omului va întemeia Împărăția Sa în glorie pe pământ. El primește Împărăția din mâinile Tatălui (Daniel 7.13,14), și noi o primim din mâinile Lui (compară cu Luca 12.32; 22.29). Când în curând rămășița lui Israel vor fi supușii Împăratului pe pământ, noi „vom primi” în curând Împărăția de la El. Nu va fi o Împărăție așa cum ea era cunoscută în sistemul vechi: chiar și împărăția casei lui David a fost trecătoare sub vechiul legământ. Toate împărățiile oamenilor se termină odată, dar ceea ce rămâne este o Împărăție care peste mii de ani va fi o Împărăție veșnică, în care și noi „vom împărăți în vecii vecilor” (Apocalipsa 22.5).

Să avem har: pentru noi, care vom avea parte de o Împărăție neclintită, nu este nici un motiv să fim aroganți, căci totul este dependent de harul lui Dumnezeu (compară cu Evrei 4.16; 10.29; 12.15). Să ținem cu tărie la sistemul nou fără să ne abatem înseamnă deci să ținem cu tărie la har, fără să ducem lipsă de harul lui Dumnezeu (vezi comentariul la versetul 15). De altfel expresia

aceasta poate însemna și „să fi recunoscător, să mulțumești”, (așa cum de exemplu este Luca 17.9; 1 Timotei 1.12). Această traducere se potrivește și în context (evreii nu ar trebui să se îndepărteze murmurând de sistemul nou, ci să fie recunoscători pentru tot ce ei au primit în el și să slujească lui Dumnezeu).

Împărăție

Evrei 1.8 toiagul Împărăției Tale

Evrei 11.33 au cucerit împărății

Evrei 12.28 fiindcă am primit o Împărăție care nu se poate clătina

Împărat (7 x)

Evrei 7.1 Melhisedec, împărat al Salemului

Evrei 7.1 măcelul împăraților

Evrei 7.2 împărat al dreptății

Evrei 7.2 împărat al Salemului, aceasta înseamnă împărat al păcii

Evrei 11.23 nu s-au temut de porunca împăratului

Evrei 11.27 nu s-a temut de mânia împăratului

Să slujim plăcut lui Dumnezeu, cu respect și cu teamă evlavioasă: aici este nu numai atenționarea în sens negativ de a ține cu tărie la har, ci și în sens pozitiv prin aceea că slujim plăcut lui Dumnezeu (adică prin har). Cine își însușește harul lui Dumnezeu cum se cuvine în inimă și în viață, acela are felul de gândire spirituală corect pentru a sluji lui Dumnezeu într-un fel plăcut Lui. (Dacă se traduce „a fi mulțumitor”, atunci mulțumirea este aici felul corect de a gândi pentru a sluji lui Dumnezeu.) „A sluji” este latreuo, care în ebraică înseamnă de cele mai multe ori „a sluji” în sens cultic (a practica serviciul divin), însă aici și în Evrei 9.14 pare să aibă un sens mai general (vezi comentariul la Evrei 8.5). Și la Sinai poporul a fost chemat să slujească lui Dumnezeu într-un fel plăcut Lui și privește cum s-au îndepărtat de la aceasta. Cu cât mai mult trebuiau credincioșii să slujească lui Dumnezeu cu evlavie și teamă în noul sistem. Pentru „plăcut” vezi cuvântul înrudit din Evrei 11.5,6 și vezi comentariul la Evrei 13.21. Cuvântul se leagă și de versetul 6: Dumnezeu disciplinează un fiu de care El are plăcere, pentru ca El să poată avea și mai multă plăcere (vezi comentariul). „Evlavia” este tradusă în Evrei 5.7 cu „temere de Dumnezeu”; de fapt ceva ca „stăpânirea de sine evlavioasă”. Și cuvântul „teamă” îl regăsim în Evrei 5.7, și anume în cuvântul înrudit „rugăciuni” (este un alt cuvânt decât „frică” din Evrei 12.9). Probabil aici este o aluzie la modelul Domnului Isus.

Versetul 29: din nou se face o comparație cu Sinai. Poporul a zis, când se afla la munte: „Pentru că acest foc mare ne va mistui” (Deuteronomul 5.25), și când Moise a chemat poporul să respecte legământul de la Sinai, el spune: „Pentru că Domnul (Iahve) Dumnezeul tău este un foc mistuitor, un Dumnezeu gelos” (Deuteronomul 4.24). În Deuteronomul 9.3 el spune același lucru ca mângâiere pentru Israel, căci Dumnezeu va merge înaintea lor ca un foc mistuitor, ca să mistuie pe vrăjmașii lor. Însă Deuteronomul 4 arată clar că, dacă Israel va încălca legământul,

acest foc mistuitor se va îndrepta împotriva lor. Demn de amintit este și că Isaia rostește același cuvânt cu privire la Împărăția care va veni în același context. Scriitorul arată clar, că numai evreii care țin cu tărie la har și slujesc plăcut lui Dumnezeu vor primi o Împărăție care nu se clatină; dacă nu fac așa, atunci ei vor descoperi, ca și Israel în vechime, că Dumnezeul lor va fi pentru ei un foc mistuitor. La fel spune și Isaia: „Păcătoșii se înfricoșează în Sion, tremurul i-a cuprins pe cei fățarnici (neevlavioși). „Cine dintre noi va putea locui cu un foc mistuitor? Cine dintre noi va putea locui cu flăcările eterne?” – Cel care umblă drept și vorbește drept ... acela va locui pe înălțime ... Ochii tăi Îl vor vedea pe Împărat în frumusețea Lui ... Privește Sionul, cetatea sărbătorilor noastre! ... Pentru că Domnul (Iahve) este Judecătorul nostru, Domnul este Legiuitorul nostru, Domnul este Împăratul nostru; El ne va salva” (Isaia 33.14-22). Dumnezeul, care de mai multe ori a mistuit poporul Său cu foc (Leviticul 10.2; Numeri 11.1; 16.35), care va mistui odată cu foc întregul univers (Evrei 12.26,27; 2 Petru 3.7,12), este un foc mistuitor și pentru carnea din noi; și pentru aceia dintre noi, care cad de la credință El este chiar un foc mistuitor veșnic. Atâta timp cât noi vom avea pe pământ a face cu creștini cu numele – așa cum unii evrei voiau să cadă înapoi în iudaism – cuvântul acesta își are deplina valabilitate.